

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 6385/23
22.8.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Олге Арсовић и Весне Филиповић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник адвокат Бојана Гавриловић из Београда, Булевар деспота Стефана 10/17, против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник адвокат Војислав Шошкић из Београда, ул.Кнеза Милоша 79/4, ради утврђења, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П 3712/17 од 05.04.2019. године, у седници већа одржаној дана 22.08.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П 3712/17 од 05.04.2019. године у првом ставу изреке тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужилца АА тражила да се утврди да је титулар личне службености доживотног плодоуживања стана број 12, на трећем спрату зграде, кућни број 16, површине 56 м2, у ..., постојећег на кат.парцели ... КО ..., уписаног у лист непокретности ... КО ..., а по основу уговора о заснивању личне службености - плодоуживања стана, који уговор је закључен и оверен дана 08.12.2005. године од стране Четвртог општинског суда у Београду под II Ов.бр.1883/2005, што би тужена ББ била дужна да призна и трпи.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П 3712/17 од 05.04.2019. године у другом ставу изреке тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужилца АА да туженој ББ на име трошкова првостепеног и другостепеног поступка плати износ од 197.550,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Ожалбеном пресудом, првим ставом изреке усвојен је противтужбени захтев тужене противтужилце АА, па је утврђено да је тужилца титулар личне службености доживотног плодоуживања стана број 12, на трећем спрату зграде, кућни број 16, површине 56 м2, у ..., постојећег на кат.парцели ... КО ..., уписан у лист непокретности ... КО ..., а по основу уговора о заснивању личне службености -плодоуживања стана, који уговор је закључен и оверен дана 08.12.2005. године од стране Четвртог општинског суда у Београду под II Ов.бр.1883/2005, што је противтужена ББ дужна да призна и трпи. Другим ставом изреке, обавезана је тужена

ББ, да тужиљи АА, накнади трошкове поступка у износу од 71.300,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Против ове пресуде, противтужена је изјавила благовремену жалбу, побијајући пресуду у целости из свих законских разлога. Тражила је опредељене трошкове другостепеног поступка.

Испитујући правилност пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку-ЗПП (Службени гласник РС” бр.72/11, бр.72/2011, 49/2013 - одлука УС, 74/2013 - одлука УС, 55/2014, 87/2018, 18/20 и 10/23-др.закон), апелациони суд је оценио да је жалба тужиље основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај другостепени суд пази по службеној дужности.

Према стању у списима, ова парница је покренута противтужбом АА у предмету који се води по тужби овде тужене ББ, те како је из тог предмета противтужба издвојена и формиран је нови издвојени спис, другостепени суд правилно означава странке као тужиљу и тужену, супротно неправилном начину означања улоге странака од стране првостепеног суда.

Према утврђеном чињеничном стању, сада покојни ВВ и такође сада покојна, његова супруга ГГ су као примаоци издржавања, дана 04.02.1999. године закључили уговор о доживотном издржавању оверен од стране Општинског суда у Новом Саду под бројем Р 94/99 од 24.02.1999. године, са овде туженом ББ, као даваоцем издржавања, којим су уговорили обавезу на страни даваоца издржавања, и споразумели се да ће након смрти оба примаоца, даваоцу издржавања пренети у својину двособан стан у власништво у ..., ул., стан бр. 12, на трећем спрату. Након смрти ГГ која је преминула 17.05.2005. године, сада покојни ВВ је поднео тужбу 20.09.2005. године, ради раскида уговора о доживотном издржавању, која парница је окончана пресудом Општинског суда у Новом Саду П 1082/2006 од 28.02.2007. године, којом је одбијен тужбени захтев тужиоца ВВ за раскид тог уговора о доживотном издржавању и која је правноснажна дана 07.05.2009. године, када је потврђена пресудом Окружног суда у Новом Саду Гж 141/09. ВВ, сада покојни је дана 08.12.2005. године, са овде тужиљом закључио уговор о заснивању личне службености плодуюживања стана оверен пред Четвртим општинским судом у Београду П Ов.бр.1883/2005, којим је ВВ, као власник наведеног стана који је истовремено и предмет уговора о доживотном издржавању, конституисао право службености плодуюживања у корист АА, на основу ког јој дозвољава да га неограничено користи до своје смрти, без накнаде. Затим је дана 14.04.2006. године, сада покојни ВВ, закључио брак са овде тужиљом АА која је приликом закључења брака узела његово презиме. Потом, је дана 25.04.2006. године, закључио са овде тужиљом, тада својом супругом уговор о купопродаји предметног стана који је оверен 03.05.2006. године, пред Четвртим општинским судом у Београду под Ов.бр.610/06. Пошто је овде тужена сазнала за постојање уговора о купопродаји чији је предмет исти стан који је предмет и уговора о доживотном издржавању, поднела је тужбу ради

утврђења ништавости тог уговора, па је поступак окончан доношењем пресуде Првог основног суда у Београду П 52269/10 од 28.10.2011. године, којом је усвојен тужбени захтев и утврђено да је уговор о купопродаји закључен између сада покојног ВВ као продавца и АА као купца, апсолутно ништав, а ова пресуда је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Гж 8452/12 од 17.01.2013. године. У РГЗ, Служби за катастар непокретности, најпре је по захтеву овде тужене уписана забележка постојања уговора о доживотном издржавању, затим је уписано право овде тужиље плодуюживања на предметном стану, које право је брисано након подношења захтева овде тужиље за упис права својине на основу уговора о купопродаји, због сједињења правног власништва и плодуюживања у истој личности, а након што је по тужби овде тужене утврђен ништавим уговор о купопродаји, у РГЗ је уписана овде тужена као власник предметног стана, по основу уговора о доживотном издржавању на основу решења Службе за катастар непокретности од 10.05.2013.године, када је претходно брисано право власништва дотадашњег власника АА.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, а примењујући одредбе члана 194 Закона о наслеђивању и 60 Закона о основама својинско правних односа, те примењујући правна правила којима је регулисана лична службеност плодуюживања, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев основан. Закључио је да у конкретном случају, како је несумњиво утврђено да је у корист тужиље по основу уговора о заснивању личне службености установљено право плодуюживања на предметном стану, а да је туженој ББ, по основу уговора о доживотном издржавању пренето право власништва односно својине на предметном стану које је уписано у поседовни лист ... КО ..., то је по налажењу првостепеног суда сада пок. ВВ, своју уговорну обавезу преузету уговором о доживотном издржавању у потпуности испунио јер је пренета својина предметног стана на даваоца издржавања, а он је имао овлашћење да истим станом располаже установљавајући спорну личну службеност, јер је као власник и даље могао да располаже предметним станом и након закључења уговора о доживотном издржавању. Првостепени суд је установио да уговор о заснивању личне службености као правни посао производи правно дејство и да на основу тог правног посла тужиља АА има право доживотног уживања односно право становања на предметном стану, чиме се истовремено не дира у право својине тужене која је то право стекла по основу уговора о доживотном издржавању јер је сходно правној природи овог права, власник стана дужан да се уздржи од повреде права становања док исто траје.

Чињенично стање утврђено је потпуно и правилно, које овај суд прихвата а жалбом се посебно не доводи у сумњу. Међутим, основано се жалбом указује да је првостепени суд погрешно применио материјално право доносећи овакву одлуку.

Право плодуюживања је лична службеност чија садржина обухвата вршење два од три својинскоправна овлашћења, а то су право употребе и право плодуюживања, што власнику за време трајања ове службености, оставља само овлашћење располагања, такозвану "голу својину". Као што је то правилно закључио првостепени суд, садржина права личних службености (које Закон о основама својинскоправних односа само наводи у члану 60) није уређена законом, већ се на њих примењују правна правила садржана у Српском грађанском законикау, па се тако према параграфу 340 СГЗ, службености могу засновати законом, уговором, тестаментом, пресудом или одржајем (који СГЗ назива застарелошћу). СГЗ не указује на постојање обавезне форме као

основа за стицање права личне службености, али у погледу стицања личних, као и свих других службености, СГЗ упућује на одредбе о стицању својине и њихову сходну употребу и то у параграфу 342, према коме је, за настанак службености на основу уговора, аналогно правилима о уговорном стицању права својине, потребан упис у јавне регистре, односно интабулационе књиге и писана форма уговора ако се службеност односи на непокретности. У конкретном случају, право плодуживања се односи на непокретност, па је упис у регистре непокретности, што подразумева и писану форму уговора, нужан услов за стицање ове личне службености.

Следом наведеног, како произлази из чињеничног стања, тужила је стекла право доживотног плодуживања када је своје право уписала у катастар непокретности по основу добродиног овереног уговора којим јој је сада пок. ВВ за живота то право уступио. Међутим, то њено право је престало брисањем из катастра непокретности услед накнадног закључења уговора о купопродаји којим је тужила постала власник предметне непокретности и то због сједињења права својине и плодуживања у истој личности. Затим је тужилино право својине брисано из катастра непокретности, по основу правноснажне пресуде којом је усвојен тужбени захтев овде тужене и утврђен ништавим уговор о купопродаји, када је тужена уписана у катастру непокретности као власник по основу уговора о доживотном издржавању, јер је прималац издржавања у међувремену преминуо.

У таквој ситуацији, уговор о уступању права плодуживања који је тужила закључила са сада пок. ВВ не може се сматрати ваљаним правним основом за стицање овог права. Ово због тога што је накнадним закључењем уговора о купопродаји између истих странака поводом исте непокретности, престало право личне службености, сходно чл. 58 став 3 Закона о основама својинскоправних односа, којим је прописано да стварна службеност престаје између осталог када исто лице постане власник послужног и повласног добра, а који се аналогно примењује и на личне службености. То што је уговор о купопродаји оглашен ништавим не може имати за последицу поновно успостављање претходно закљученог уговора о уступању плодуживања, јер правило да се ништав уговор сматра да није ни настао, не може водити закључку о постојању сагласне воље странака за одржањем на снази ранијег уговора. Не може због тога што као што је претходно наведено, за стицање права службености плодуживања непокретности потребна је писана форма уговора која сведочи о сагласној вољи странака за закључењем тог уговора. Поред тога, потребан је као начин стицања права и упис у надлежни катастар непокретности, који тужила свакако не може издејствовати против тужене, која је по основу правно ваљаног и извршаваног уговора о доживотном издржавању (јер тако произлази из правноснажне пресуде којом је одбијен захтев примаоца издржавања за раскидом уговора), након смрти примаоца издржавања, уписана у катастру као власник предметне непокретности.

Стога тужила неосновано тражи утврђење да је титулар личне службености на стану чији је тужена власник, те је применом чл. 394 став 4 ЗПП, другостепени суд преиначујући првостепену пресуду, одбио тужбени захтев, као у првом ставу изреке.

Преиначењем одлуке о главној ствари, стекли су се услови да другостепени суд одлучи о трошковима целог поступка, па су туженој која је успела у спору, сходно чл.

153, 154 и 163 ЗПП, досуђени трошкови поступка одмерени у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, и Таксеном тарифом Закона о судским таксама, важећим на дан закључења главне расправе, и то према врсти спора (службености), по тарифном броју 14, а у оквиру опредељеног трошковника тужене. Трошкове чине трошкови првостепеног поступка за: састав одговора на тужбу 22.500,00 динара, заступање на 3 одржана рочишта (11.05.2018; 29.10.2018. и 05.04.2019. године) износ од по 24.000,00 динара, за приступ на неодржано рочиште 09.07.2018. године износ од 12.750,00 динара, те трошкови другостепеног поступка: за састав жалбе 33.000,00 динара и за таксу на жалбу 57.300,00 динара, а што све збирно чини износ од 197.550,00 динара.

Председник већа-судија
Иван Негић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић